

ПОЛОЖЕННЯ

про практичну підготовку курсантів та слухачів вищих навчальних закладів МНС

1. Загальні положення

1.1. Положення про практичну підготовку курсантів, слухачів вищих навчальних закладів МНС (далі – Положення) визначає порядок організації та проведення практики і стажування курсантів, слухачів вищих навчальних закладів МНС (далі – ВНЗ) у структурних підрозділах МНС та Держтехногенбезпеки.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", відповідно до вимог Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 року за № 35 та нормативно-правових актів МНС, що регламентують діяльність ВНЗ у сфері відомчої освіти.

1.3. Невід'ємною складовою частиною практичної підготовки курсантів та слухачів (далі – практикантів) ВНЗ денної форми навчання є практика в комплектуючих підрозділах МНС та Держтехногенбезпеки (бази практик), що здійснюється з метою закріплення теоретичних знань, отриманих на певному етапі навчання відповідно до напрямку, спеціальності (спеціалізації), набуття та вдосконалення професійних навичок і умінь.

1.4. Перелік видів практики для кожного напрямку, спеціальності (спеціалізації), їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються у робочих навчальних планах, а зміст – відповідними програмами практик.

1.5. Практична підготовка може здійснюватися за основними та додатковими видами практик.

Основними видами практики у ВНЗ є:

ознайомча практика;
навчальна практика;
стажування.

Додатковими видами практики у ВНЗ є:

участі у перевітках протипожежного та техногенного стану об'єктів;
несення служби у оперативно-рятувальних підрозділах МНС тощо.

1.5.1. Ознайомча практика призначена для первинного ознайомлення курсантів із різними видами практичної діяльності з обраної спеціальності і покликана сприяти формуванню у них необхідних професійних ціннісних орієнтацій. Ознайомча практика проводиться, як правило, після першого курсу навчання курсантів та отримання ними первинної професії (спеціальності) за професійним спрямуванням.

1.5.2. Навчальна практика призначена для формування у практикантів необхідних професійних практичних умінь і навичок за основною професією і проводиться в навчальній та позанавчальній час у формі залучення практикантів до відповідних видів практичної діяльності з обов'язковим урахуванням напрямку, спеціальності та спеціалізації підготовки.

Навчальна практика проводиться на посаді, з якої особу направлено на навчання або заплановано її призначення.

Для проходження навчальної практики практиканти відряджаються до структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, якими вони були направлені на навчання або які розташовані за місцем дислокації ВНЗ. Курсанти та слухачі також можуть бути направлені до підрозділів аварійно-рятувальних служб інших країн, з якими укладено угоди про співпрацю.

1.5.3. Стажування є завершальним етапом навчання і проводиться після опанування теоретичної частини освітньо-професійної програми за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем та перед виконанням кваліфікаційної (дипломної) роботи (проекту). Стажування спрямоване підготувати майбутнього фахівця до самостійного виконання професійних завдань на певній посаді чи у сфері професійної діяльності. Під час стажування проводиться збір матеріалу, необхідного для виконання кваліфікаційної (дипломної) роботи (проекту).

Для проходження стажування практиканти випускного курсу відряджаються до структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, у яких планується їх призначення після закінчення ВНЗ.

Стажування як правило, здійснюється на посадах, які передбачається заміщати даними випускниками після завершення ними навчання.

1.5.4. Додаткові види практики проводяться з метою набуття практичних навичок протягом навчального року. Практиканти можуть залучатися до додаткових видів практичної підготовки за місцем розташування навчального закладу.

Додаткові види практичної підготовки проводяться факультативно. Для її організації керівник навчального закладу видає наказ, у якому визначає порядок та умови залучення курсантів до додаткових видів практичної підготовки, функції, що покладаються на них, осіб, які здійснюють контроль.

1.6. У ході практики керівниками від ВНЗ, структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки вивчаються ділові, моральні й особистісні якості курсантів та слухачів, а також здатності майбутнього спеціаліста виконувати функціональні обов'язки на відповідній посаді. Зазначена інформація відображається у характеристиці.

1.7. Відповідальність за організацію і проведення практики, безпосередній контроль за її проходженням здійснюється керівниками ВНЗ і посадовими особами структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, а навчально-методичне керівництво, забезпечення виконання програм практики – випускаючими кафедрами ВНЗ.

2. Зміст практики

2.1. З метою всебічного оволодіння професійними навичками ВНЗ розробляє наскрізну програму практики, яка охоплює весь термін навчання фахівців, передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні необхідного та достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних освітніх та кваліфікаційних рівнів.

2.2. Програми практики (додаток 1) за кожною спеціальністю (спеціалізацією) розробляються випускаючими кафедрами за участю представників структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, розглядаються методичними радами ВНЗ і затверджуються ректором.

2.3. Проходження практики здійснюється за індивідуальним планом (додаток 2), розробленим випускаючою кафедрою на основі програми практики та заповненим практикантом відповідно до змісту майбутньої професійної діяльності.

2.4. З метою забезпечення повноти, змістовності та результативності виконання програми практики кожний слухач веде щоденник виконання запланованих заходів (додаток 3).

3. Організація проведення практики

3.1. Організацію проведення і контроль за проходженням практики забезпечують ВНЗ, структурні підрозділи МНС та Держтехногенбезпеки, у яких слухачі проходять практику.

3.2. Для організації практики керівник ВНЗ видає наказ, яким визначає структурні підрозділи МНС та Держтехногенбезпеки, у яких будуть проходити практику практиканти, їх кількість, призначає керівників практики з числа науково-педагогічних працівників, затверджує графіки здійснення контролю за її проходженням та забезпечує підготовку навчально-методичних матеріалів для її проведення.

Витяги з наказу, програми практики, перелік питань для вхідного та вихідного контролів знань не пізніше ніж за місяць до початку практики направляються до ГТУ (ТУ) МНС та ГУ (У) Держтехногенбезпеки в областях.

3.3. На ВНЗ покладається:

розробка методичних рекомендацій для керівників практики;

призначення досвідчених керівників практикою з числа науково-педагогічних працівників, які несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики;

проведення інструктажів зі практикантами, які направляються для проходження практики;

надання практикантам програми проходження практики, методичних рекомендацій щодо проходження практики;

ознайомлення практикантів із системою інформування про хід практики;

контроль за прибуттям практикантів до підрозділів для проходження практики, за виконанням ними індивідуальних планів практики, визначеного розпорядку дня, за своєчасністю підготовки необхідної документації.

3.4. Права керівників практики з числа науково-педагогічних працівників ВНЗ:

ознайомлення з планом практики;

внесення пропозицій щодо заохочення керівників практики з числа практичних працівників структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, практикантів.

3.5. Обов'язки керівників практики з числа науково-педагогічних працівників ВНЗ:

проведення інструктажу зі практикантами до початку проведення практики, надання їм необхідних документів (направлення, програми, календарні плани і щоденники практики, індивідуальні завдання, теми курсових і дипломних робіт, методичні рекомендації тощо), інформування про встановлену систему звітності, про хід і результати практичної підготовки;

контроль за виконанням практикантами індивідуальних планів практики;

усунення недоліків в організації і проведенні практики;

вивчення та систематизація досвіду роботи випускників ВНЗ, які проходять службу у цьому регіоні.

3.6. Організація та проведення практики покладається на начальників структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, які зобов'язані:

визначити конкретні підрозділи і служби за спеціалізацією практикантів та створити належні умови для проведення практики;

призначити наказом керівниками практики найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень і достатній практичний досвід роботи, високі ділові та моральні якості. Цим же наказом практиканти закріплюються за керівниками практики (не більше двох осіб за одним працівником). Копія наказу в триденний термін направляється до ВНЗ;

організувати своєчасне оформлення і видачу практикантам на період практики вкладишів до посвідчення особи, що підтверджують виконання обов'язків на конкретній посаді (додаток 4);

організувати та проводити вхідний та вихідний контроль знань практикантів до початку та після завершення практики згідно з питаннями, що розроблені кафедрами ВНЗ, відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм, програм практики та функціональних обов'язків за посадою, на якій здійснюється практика;

здійснювати постійний контроль за організацією проведення практики, аналізувати її результати, розробляти рекомендації щодо її вдосконалення; підводити підсумки практики з обов'язковим виставленням загальної оцінки, затвердженням звіту за результатами практики (додаток 5 та додаток 6) та оформляти результати практики наказом, копію якого направляти до ВНЗ;

здійснювати контроль за забезпеченням належних умов праці і побуту практикантів під час проходження практики;

припинити проходження практики та відрядити практиканта до ВНЗ (з письмовим повідомленням) у разі систематичного невиконання ним індивідуального плану, недбалого ставлення до виконання службових обов'язків або грубого порушення службової дисципліни.

3.7. Керівництво практикою здійснюється керівниками структурних підрозділів, де вона проводиться. На них покладаються наступні обов'язки:

забезпечення виконання програм, індивідуальних планів практики у повному обсязі та контроль за їх реалізацією. Встановлення режиму роботи практикантів;

підбір безпосередніх керівників практики з числа підлеглих працівників і подання їх кандидатур до структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки для оформлення відповідним наказом;

представлення практикантів особовому складу підрозділу, роз'яснення їх правового статусу, ролі й місця керівників практики та інших працівників підрозділів;

проведення інструктажів практикантів, ознайомлення з оперативною обстановкою, завданнями, функціями структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, їх структурою, внутрішнім розпорядком, правилами безпеки праці;

проведення виховної роботи;

створення для практикантів необхідних житлово-побутових умов (забезпечення житлом, медичне обслуговування), а також забезпечення робочими місцями, необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо;

аналіз роботи практикантів і надання їм допомоги у виконанні програми практики;

узагальнення підсумків практики і надання звіту начальникам ГТУ (ТУ) МНС України в областях та ГУ (У) Держтехногенбезпеки. Копія звіту надсилається до ВНЗ;

затвердження характеристик на практикантів;

персональна відповідальність за якість проведення стажування.

3.8. На безпосередніх керівників практики покладаються обов'язки:

ознайомлення практикантів з оперативною обстановкою на дільниці (об'єкті, у районі), характером та особливостями роботи;

щоденний облік та оцінка роботи практикантів, контроль за виконанням практики, внутрішнього розпорядку, контроль за веденням щоденників;

складання характеристик на практикантів, подача на затвердження їх у керівника підрозділу (не менш ніж за три дні до завершення практики). У характеристиці мають знайти відображення обсяг і якість виконання програми й індивідуального плану, рівень підготовленості практикантів до виконання службових обов'язків і вміння реалізувати набуті знання в роботі; наявність навичок тактично правильно застосовувати спеціальні й технічні засоби, складати оперативно-службові документи; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність, культурний і професійний рівень розвитку,

підсумкова оцінка за практику. Характеристики направляються у ВНЗ і залучаються до особових справ слухачів;

підготовка для керівника підрозділу матеріалів за підсумками проходження практики з метою узагальнення і вироблення пропозицій щодо вдосконалення організації практики.

3.9. Під час проходження практики практиканти підпорядковуються начальнику підрозділу, який на цей період є для них прямим начальником.

3.10. Керівникам практики та їх безпосереднім начальникам забороняється: залучати практикантів до завдань, не передбачених програмою практики та виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість;

переміщення їх з одного підрозділу до іншого без погодження з ВНЗ.

3.11. Звітні документи, які надаються практикантами (додатки 2, 3, 5, 6) та характеристика, затверджуються керівниками відповідних структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки. Підпис керівника структурного підрозділу засвідчується печаткою.

3.12. Під час проходження практики практиканти зобов'язані:

оволодіти навичками виконання функціональних обов'язків за посадою практики, визначити для себе напрями підвищення освітньо-професійної підготовки, розвитку особистісних і професійних якостей;

складати відповідно до програми практики індивідуальні плани роботи;

зразково виконувати обов'язки за посадою практиканта, добиватися повного виконання індивідуального плану роботи у встановлені строки;

виконувати розпорядок дня, встановлений у підрозділі за місцем проходження практики;

виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись вимог чинного законодавства України;

вивчати накази, інструкції, огляди, методичні та аналітичні документи, що відносяться до сфери діяльності структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки;

брати участь у громадському житті колективу. Відвідувати заняття зі службової підготовки;

вести щоденник, регулярно звітувати керівнику практики про виконану роботу;

за результатами завершення практики скласти звіт про виконання програми та індивідуальних завдань за встановленою формою (додаток 5) і затвердити його у керівника підрозділу.

3.13. Практиканти мають право:

ознайомлюватись з усіма службовими документами в обсязі завдань, визначених програмою та їхніми індивідуальними планами;

підписувати від свого імені складені за дорученням керівника практики документи;

користуватись технічними та іншими засобами, наявними у

відповідному підрозділі;

вносити пропозиції керівництву підрозділу і ВНЗ щодо вдосконалення організації і проведення практики, а також діяльності підрозділу.

3.14. ВНЗ, за необхідністю, можуть розробляти і затверджувати на підставі цього Положення інструкції, які враховують особливості навчання з конкретної спеціальності чи спеціалізації.

4. Підведення підсумків практики

4.1. Після закінчення практики практиканти подають такі документи:

індивідуальний план (додаток 2);

щоденник (додаток 3);

звіт (додаток 5);

характеристика від керівника практики;

документи, наявність яких передбачена програмою практики.

4.2. Для прийняття заліку з практики наказом ректора ВНЗ призначається комісія у складі науково-педагогічних працівників випускаючих кафедр і, за можливості, відповідальних осіб структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки.

4.3. Звіт з практики та стажування захищається практикантом та оцінюється за результатами диференційованого заліку на підставі наданих ним звітних матеріалів, характеристики, загальних відомостей та відомостей складання заліків вхідного та вихідного контролів знань у структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки. (Додаток 6) а також висновків викладача-керівника практики.

Оцінка за результати практики виставляється до залікової книжки, екзаменаційної відомості, а за стажування – до додатка до диплому.

4.4. Практикантам, які не виконали програму практики без поважних причин може бути надано право проходження практики повторно у період канікулярної відпустки. У разі повторного невиконання програми практики (незалежно від причини), або отримання негативної оцінки за практику, практиканти до складання державних іспитів не допускаються, відрховуються з навчального закладу за неуспішність, їм видається довідка про те, що вони прослухали теоретичний курс навчання.

4.5. Загальні підсумки практики і заходи щодо її подальшого вдосконалення обговорюються на нарадах структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, на засіданнях кафедр, факультетів, вчених рад ВНЗ, загальних зборах слухачів за участю представників структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки.

5. Стажування за кордоном.

5.1. Відповідно до нормативно-правових актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту

України курсанти та слухачі можуть проходити стажування у провідних вищих навчальних закладах за кордоном.

5.2. Основою направлення практикантів для проходження практики (стажування) за кордон є участь у конкурсах, які оголошує МОНмолодьспорту України, двосторонні, багатосторонні договори між навчальними закладами, міністерствами, тощо. Практична підготовка практикантів за кордоном може здійснюватися як за основними так і за додатковими видами практики.

5.3. Термін практики та кількість осіб, що проходили практику за кордоном визначається ВНЗ за погодженням з МНС.

5.4. За рішенням Вченої ради ВНЗ практику за кордоном може бути прирівняне до стажування у структурних підрозділах МНС та Держтехногенбезпеки.

5.5. Звітні матеріали (їх кількість і зміст), які надаються курсантом або слухачем після стажування за кордоном визначаються ВНЗ і затверджуються методичною радою навчального закладу.

6. Фінансове та матеріальне забезпечення практики

6.1. Фінансове забезпечення практики (стажування) курсантів та слухачів здійснюється ВНЗ за рахунок кошторису відповідних бюджетних програм МНС.

6.2. Виплата грошового забезпечення практикантам під час проходження практики та видача проїзних документів здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативно-правових актів МНС України.

6.3. Транспортні витрати практикантів, пов'язані з виконанням завдань під час проходження практики відшкодовуються структурним підрозділом МНС та Держтехногенбезпеки, у підпорядкування якого вони знаходяться.

6.4. У разі призначення курсанта чи слухача під час проходження практики (стажування) на вакантну посаду у підрозділ, де проводиться практика, їм виплачується грошове забезпечення, за вакантною посадою.

6.5. Працівникам структурних підрозділів МНС та Держтехногенбезпеки, за керівництво практикою додаткове грошове утримання не виплачується. За успішне виконання цієї роботи вони можуть бути заохочені правами керівників відповідних підрозділів.

назва ВНЗ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор _____
назва ВНЗ

«_____» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

навчальної практики (стажування) слухачів _____ курсу

посада на якій проводиться практика (стажування), назва підрозділу

Структурний план програми практичної підготовки.

1. Організаційні засади:
 - 1.1. Мета та завдання практичної підготовки.
 - 1.2. Обов'язки керівників підрозділів щодо організації та проведення практичної підготовки.
 - 1.3. Права і обов'язки слухачів.
2. Документація практики (стажування):
зразки, методичні вказівки до його ведення (індивідуальний план, щоденник, вкладиші, завдання на практичну підготовку).
3. Захист результатів практики (стажування).
4. Додатки.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник структурного підрозділу

назва району (об'єкта)

спеціальне звання

підпис

ініціали, прізвище

«__» _____ 20 __ року

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження навчальної практики (стажування)
слухачем (курсантом, студентом) __ групи __-го курсу

(назва навчального закладу)

прізвище, ім'я та по батькові

№ з/п	Найменування заходів	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Вивчити оперативно-тактичну характеристику району	<i>дата</i>	Виконано <i>дата</i>
2.			
3.			

Згоден

Заступник начальника структурного підрозділу
МНС або Держтехногенбезпеки

Слухач

(звання)

підпис

ініціали, прізвище

підпис

ініціали, прізвище

Дата

Дата

Додаток 3
до пунктів 2.4., 4.1. Положення про
практичну підготовку курсантів та
слухачів вищих навчальних закладів
МНС

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник структурного підрозділу

назва району (об'єкта)

спеціальне звання

підпис

ініціали, прізвище

«___» _____ 20___ р.

ЩОДЕННИК

проходження навчальної практики (стажування)

слухачем ___ групи ___-го курсу

назва ВНЗ, підрозділ, посада, на якій проводиться практика (стажування)

Прізвище, ім'я та по батькові

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Оцінка	Підпис наставника
1.	Вивчив оперативно-тактичну характеристику району	<i>дата</i>	Виконано <i>дата</i>		
2.					
3.					

Щоденник вів слухач

підпис

ініціали, прізвище

Посада керівника практики (стажування)

звання

підпис

ініціали, прізвище

- Примітки.**
1. У щоденнику слухач стисло відображає роботу, яку ним виконано протягом дня.
 2. У графі “Заходи” відображається стислий зміст вивченого матеріалу (документи служби, функціональні обов’язки, оперативно-тактична характеристика району тощо).
 3. У щоденнику можуть бути відображені думки слухача, які необхідно довести до відома керівництва підрозділу або ВНЗ з питань поліпшення організації та проведення практики (стажування), змісту навчання та практики (стажування).

ВКЛАДИШ

до посвідчення особи № _____

Слухач _____
(спеціальне звання, прізвище, ім'я, по батькові)

є практикантом на посаді _____

(посада, підрозділ)

М.П.
Начальник _____
назва підрозділу

_____ спеціальне звання _____ підпис _____ ініціали, прізвище

« ____ » _____ 20 ____ року

Дійсний до « ____ » _____ 20 ____ року
при пред'явленні посвідчення особи _____ П.І.Б.
особистий підпис

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник структурного підрозділу

_____ спеціальне звання

_____ підпис

_____ ініціали, прізвище

«___» _____ 20__ року

ЗВІТ

про практику слухача ___ -го курсу

_____ (назва ВНЗ, підрозділ та посада на якій проводиться практична підготовка (практика))

_____ прізвище, ім'я та по батькові

У ньому містяться:

назва підрозділу, його коротка характеристика;

підсумки виконання програми практики та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);

висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики; труднощі і недоліки, які були за період проходження практики, недостатність у знаннях, отриманих під час навчання;

пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу та покращання організації практики у структурних підрозділах МНС та Держтехногенбезпеки.

(Обсяг - до 10 сторінок)

Зауваження викладачів та осіб, які перевіряли хід практичної підготовки (практики):

Склав:

слухач _____

_____ підпис

_____ ініціали, прізвище

«___» _____ 20__ року

Начальник структурного підрозділу

_____ спеціальне звання

_____ підпис

_____ ініціали, прізвище

Додаток 6
до пунктів 3.6. та 4.3. Положення про
практичну підготовку курсантів та
слухачів вищих навчальних закладів
МНС

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник структурного підрозділу

_____ спеціальне звання

_____ підпис _____ ініціали, прізвище
«_____» _____ 20____ року

Підсумкова відомість проходження навчальної практики

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Залік вхідного контролю	Залік вихідного контролю	Оцінка за характеристикою	Загальна оцінка за проходження навчальної практики
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					
4.					

Примітка. Надсилається до ВНЗ разом з наказом про підведення підсумків практики (стажування).